

Bộ Tài chính xây dựng cơ chế giám sát hàng miễn thuế để ngăn gian lận thương mại

15:23 04/09/2025

Bộ Tài chính đã trình Chính phủ dự thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định 100/2020/NĐ-CP về kinh doanh hàng miễn thuế, nhằm kịp thời tháo gỡ các vướng mắc trong thực tiễn, bảo đảm quy định pháp luật rõ ràng, phù hợp, dễ áp dụng, qua đó tạo điều kiện thuận lợi cho hoạt động kinh doanh hàng miễn thuế phát triển bền vững.

Theo Bộ Tài chính, việc rà soát thực tiễn triển khai Nghị định 100/2020/NĐ-CP cho thấy vẫn còn tồn tại những khoảng trống pháp lý, cụ thể là chưa có cơ chế kiểm tra, giám sát đối với trường hợp khách hàng mua hàng miễn thuế tại cửa hàng trong nội địa nhưng lại không đến nhận tại quầy trong khu cách ly. Thực tế này gây khó khăn cho cả doanh nghiệp và cơ quan hải quan khi phát sinh tình huống mà thiếu quy định để xử lý. Do đó, việc sửa đổi nghị định là cần thiết nhằm đảm bảo tính thống nhất với chủ trương, định hướng của Đảng và Nhà nước, đồng thời phù hợp cơ cấu tổ chức hiện nay, giảm thủ tục hành chính rườm rà, cắt giảm hồ sơ giấy và tháo gỡ những vướng mắc trong quá trình áp dụng.

Ảnh minh họa (Ảnh: internet)

Bên cạnh đó, căn cứ Nghị quyết số 222/2025/QH15 của Quốc hội khóa XV, Trung tâm tài chính quốc tế tại Việt Nam đã chính thức được thành lập; cùng với đó, Nghị quyết số 136/2024/QH15 và Quyết định số 1142/QĐ-TTg đã đặt nền móng cho sự ra đời của Khu thương mại tự do. Thực tiễn này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải bổ sung quy định về hoạt động kinh doanh hàng miễn thuế tại hai khu vực trên, vừa phòng ngừa vướng mắc phát sinh, vừa tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp phát triển hoạt động thương mại.

Theo cơ quan soạn thảo, dự thảo nghị định sửa đổi lần này sẽ được xây dựng trên cơ sở phù hợp với Hiến pháp và các văn bản pháp luật liên quan như Luật Hải quan, Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa, Luật An toàn thực phẩm..., đồng thời bảo đảm tính thống nhất với thông lệ thương mại quốc tế. Việc sửa đổi sẽ thể chế hóa quan điểm của Nhà nước về cải cách thủ tục hành chính, tạo thuận lợi tối đa cho doanh nghiệp, giảm chi phí tuân thủ, tăng hiệu quả quản lý thông qua ứng dụng công nghệ thông tin. Quy định mới hướng tới tính toàn diện, khả thi, vừa giải quyết khó khăn trong quá trình thực thi, vừa đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của các chủ thể tham gia hoạt động kinh doanh hàng miễn thuế.

Đáng chú ý, trong dự thảo nghị định, Bộ Tài chính đề xuất mở rộng đối tượng được mua hàng miễn thuế, bao gồm người xuất cảnh, quá cảnh, khách du lịch theo đoàn bằng đường biển hoặc người đang chờ xuất cảnh. Khách du lịch nước ngoài theo đoàn bằng đường biển có hộ chiếu hoặc giấy tờ đi lại quốc tế được phép mua hàng miễn thuế tại cảng biển hoặc cửa hàng miễn thuế trong nội địa,

và khi mua tại nội địa sẽ nhận hàng tại quầy trong khu cách ly tại cảng biển nơi họ xuất cảnh.

Ngoài ra, Bộ Tài chính cũng đề xuất sửa đổi khoản 4 Điều 5 Nghị định 100/2020/NĐ-CP, quy định thuốc lá nhập khẩu bán tại cửa hàng miễn thuế phải in hoặc dán cảnh báo sức khỏe bằng tiếng Việt hoặc tiếng Anh theo quy định pháp luật về phòng chống tác hại thuốc lá và Công ước khung FCTC. Đáng lưu ý, Bộ Tài chính kiến nghị bãi bỏ yêu cầu doanh nghiệp phải xin giấy phép nhập khẩu thuốc lá từ Bộ Công Thương, bởi việc quản lý hiện nay chưa thật sự cần thiết. Thay vào đó, thuốc lá miễn thuế vẫn được kiểm soát thông qua cơ chế giám sát hải quan, dán tem “VIET NAM DUTY NOT PAID” và giới hạn định mức miễn thuế tương tự như rượu, bia.

Theo phân tích, hiện quy định đối với rượu, bia kinh doanh hàng miễn thuế đơn giản hơn thuốc lá: được phép bán vượt định mức (phần vượt chịu thuế), có thể tiêu thụ nội địa hoặc tái xuất không hạn chế cửa khẩu và không cần xin giấy phép nhập khẩu. Trong khi đó, thuốc lá lại bị giới hạn chặt chẽ hơn, không được bán vượt định mức, không được tiêu thụ nội địa và chỉ tái xuất qua một số cửa khẩu. Chính vì sự bất cân xứng này, Bộ Tài chính cho rằng thủ tục cấp phép nhập khẩu thuốc lá là không cần thiết. Việc bãi bỏ sẽ giúp đồng bộ quản lý giữa các mặt hàng, phù hợp định hướng cải cách hành chính, giảm chi phí, tiết kiệm nguồn lực cho cả cơ quan quản lý và doanh nghiệp.

Hà Trần (t/h)